

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2023, gehouden op donderdag 30 maart 2023 jl. en georganiseerd door NHL Stenden Hogeschool). Bij elkaar bijna 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op donderdag 27 maart 2025 in Zwolle en wordt dan georganiseerd door Hogeschool Windesheim. Kijk op www.nioc2025.nl voor meer informatie.

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkeling rond Stichting NIOC en de NIOC kennisbank, schrijf je dan in op de nieuwsbrief via

www.nioc.nl/nioc-kennisbank/aanmelden-nieuwsbrief

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Schoolmanagement en documentaire informatiesystemen

blik vooruit, maak een pas op de plaats

R. Smedinga, K+V organisatie adviesbureau, Arnhem

G.W. van Putten, Universiteit Nijenrode, Breukelen

Inleiding

Onder invloed van ontwikkelingen als een terugtrekkende overheid (deregulering), omvangrijke fusieprocessen en schaalvergroting verandert er veel in het onderwijs. Er ontstaat een situatie waarin het management -meer dan voorheen- verantwoordelijk is voor de kwaliteit en het voortbestaan van de school.

De eisen aan het school-management veranderen met deze ontwikkelingen ook. De nadruk ligt sterk op de managementtaken, waar vroeger met name inhoudelijke aspecten van belang waren. Deze verandering heeft invloed op informatiebehoefte van het management. Tijdens onze presentatie staan wij bij deze verandering stil, en bespreken we de wijze waarop een management informatiesysteem de managementtaak kan ondersteunen. Daarbij staan wij in het bijzonder stil bij de analyse van de informatiebehoeften en het beheer van informatiebronnen.

Er zijn parallellen te trekken met het bedrijfsleven, waar men vergelijkbare problemen heeft. In de presentatie komen achtereenvolgens de context, problemen, alternatieven en aandachtspunten bij implementatie aan de orde. Kortom, we spreken over een pragmatische aanpak van de behoefte aan managementinformatie.

De context

We stelden al vast dat met de verschillende ontwikkelingen ook de informatiebehoefte verandert. Aan de hand van een contextanalyse benoemen we de groepen waar het management mee samenwerkt. Uit deze belangengroepen is ook de nieuwe informatiebehoefte af te leiden.

Het probleem

Het groeiend aanbod van informatie dreigt het management te overspoelen. Tegelijkertijd neemt ook de vraag naar informatie sterk toe, zowel vanuit de school als uit de omgeving. Het wordt steeds moeilijker om de juiste informatie op de juiste plaats ter beschikking te hebben. Dat uit zich in de volgende problemen:

- de informatiebehoefte is niet geïnventariseerd en verandert
- structuur van de informatie is niet geschikt voor het nemen van beslissingen
- de organisatie is niet ingericht op het beantwoorden van vragen
- de informatie is beperkt toegankelijk
- de verschillende informatiestromen zijn moeilijk te beheren
- het is moeilijk om te kiezen uit het aanbod van systemen, methoden en technieken voor de opslag van informatie.

Alternatieven

Voor de overzichtelijkheid beperken we ons tot het noemen van vijf mogelijkheden ter verbetering van de managementinformatie. Aan de keuze gaat een analyse vooraf van de informatiebehoefte van het management. Dat is de basis voor een schets van de gewenste situatie.

Vijf alternatieven:

- handhaving bestaande situatie
- manuele verwijzing (lijst/kaartenbak)
- elektronische verwijzing (database)
- archiveren van elektronische documenten (bestanden)
- gebruik van geavanceerd documentair informatiesysteem, als optical disk.

We lichten de alternatieven -waar gewenst- toe met praktijkvoorbeelden.

Uitwerken van de oplossing

Voor de uitwerking van één van de alternatieven moet - met uitzondering van handhaving van de bestaande situatie - aandacht besteed worden aan de volgende activiteiten:

- bepalen van criteria voor selectie van bronnen en systemen
- bepalen van bewaartermijnen
- keuze voor het soort 'ontsluiting' (manueel, elektronisch, geavanceerd documentair informatie systeem)
- bepalen van ordeningsmethoden
- bepalen van bevoegdheden voor selectie, 'ontsluiting', raadpleging, vernietiging)
- keuze voor wijze van distributie (wat, naar wie, hoe)
- afspraken over het beheer (inhoudelijk en technisch).

Aandachtspunten

Ondanks de complexiteit van de problematiek is een pragmatische aanpak heel goed mogelijk. Aan een verantwoorde keuze gaat altijd een analyse van de behoeften vooraf.

Dat wat wenselijk is, is niet altijd direct haalbaar. Het is dan ook zinvol om eerst aandacht te besteden aan de problemen met de grootste regelmaat en relevantie. Een nieuwe werkwijze leidt tot organisatorische veranderingen. Dat maakt bijzondere aandacht nodig voor de taakverdeling en acceptatie. Discipline, of liever het gebrek eraan, is ook een belangrijke succesfactor.

De bibliotheekvoorziening en mogelijkheden tot samenwerking worden ook nogal eens over het hoofd gezien. Buiten de schoolorganisatie is veelal relevante informatie geordend en beschikbaar. Dat maakt externe samenwerking en dienstverlening interessant.

Slot

Als het schoolmanagement goed geïnformeerd wil blijven zal het in toenemende mate aandacht moeten besteden aan de managementinformatie. Het is daarom zinvol om stil te staan bij de mogelijkheden en beperkingen van verschillende alternatieven. Vandaar ons motto: blik vooruit, maak een pas op de plaats.